

Budapestre vonatkozó ujságcikkkel

389.2

Szerző:

Cím: Körles-adó

Forrás: Bp. Hírlap.

Hely

Idő "1919"

Személy

Helyszám

Bp.

1919. XI. 16.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Körles-adó.

Budapest, nov. 15.

Mert hát ez is van boldog Budapesten. A városnazi anyakönyvesek TEA-nak telekérték-adónak könyvelték el. A valóságban azonban ez az adó csak azért született meg, hogy a kerületi pártvezérek hadseregét megnövelessze.

Két évvel ezelőtt, a mikor már a 30 milliót is meghaladta a deficit, a városházán nyakra-főre tervezték az új adókat. Minden ügyosztály hivatali kötelességének tartotta, hogy legalább egy új adóval álljon elő. S ha már nem tudott új adót kiokoskodni, a meglevő díjakat akarta emelni. Ebben az adólázban pattant ki a telekértékadó, amelyet 1919. január 1-én kellett volna életbeléptetni. A forradalmak mentették meg tőle a főváros közönségét.

Nem vitázunk most arról, hogy melyik jobb, az értékadó, vagy a hozadékadó. Hogy szabad-e a hozadékadó tetejébe értékadót tenni. Hogy az általános telekértékadó, vagy az értékelkedési adó, vagy a megfelelően ki nem használt telek adója a helyesebb. Nem keressük igaza volt-e a közgyűlés fő adóemberének, hogy csak játék a szavakkal, ha azt mondjuk, hogy ez az adó a háztulajdonosokat terheli. Vagy hogy mennyiben volt igaza Vázsonyi Vilmosnak, amikor azt állította, éppen ezzel az adóval kapcsolatban, hogy az ingatlan terhek áthárításának az a sajátzerűsége, hogy nem matematikai, hanem geometriai arányban hárítatik át a közönségre. Arról se beszéljünk, hogy éppen Budapest — amely területre tudvalevőleg a világ egyik legnagyobb városa — alkalmas-e egy ilyen telekérték-adóra. Ne kutassuk ennek az adónak se pénzügyi, se szociális jelentőségét. Pénzügyi jelentőségét tagadják a pénzemberek, hisz mindössze negyedfél milliót hozna a háztartásnak; a szocialisták pedig nem akarják meg látni szociális jelentőségét egy olyan adónak, amely

éppen a kis embernek teszi lehetetlenné a telek megtartását, amely a kis családi házra sózza aránylag a legnagyobb terhet és valóságos ingatlan trösztöket akar teremteni. Higgyük el, hogy ez az adó minden nyavalya ellen hiteles orvosság és még arra is képes, hogy úgy terheli meg az ingatlan, hogy olcsóbb lesz tőle a házbér. Kár, hogy ezt a háztulajdonosok nem akarják elismerni és a gyakorlatban megvalósítani. Az bizonyos, hogy senkinek sem kellett ez a csodaorvosság, háromszor is levették a közgyűlés napirendjéről, de azért mindenki követte az életbeléptetését. Ennek is meg van az egyszerű magyarázata.

Ez a közgyűlés úgy a hogy meg van, a harmadosztályu kereseti adónak a teremtménye. A községi választás tulajdonképpen nem a meghatalmazásos választáson, hanem az adókievítő bizottságban dől el. A kapacitációnak legelkopottabb, de legerősebb fegyvere, hogy: „majd találkozunk az adókievítőbizottságban”. Pedig oda az állam és a különböző kamarák is elküldik képviselőiket.

Az utolsó években úgy érezték a pártvezérek, hogy a hatalom biztosítására kevés a harmadosztályu adóalany. Ennek megerősítésére kellett a telekértékadó. És ennek a hivatásának azután emberül meg is felel.

A telekérték-adó ugyanis a telek forgalmi értékének fél százaléká. A forgalmi értéket pedig három évenként (csudás véletlen, hogy ugyanolyan időközökben, mint ahogy a községi választás történelmi) egy szakkbizottság közreműködésével a teleknyilvántartó hivatal állapítja meg. A szakkbizottságot minden közigazgatási kerületből kiküldött 10—16 bizottsági tag és néhány hivatalnok alkotja. Igaz, hogy a hivatal nem kötelezi az a szakkbizottság, de a gyakorlatban a hivatalok csak addig vezet a te-

leknyilvántartást, amíg elhiszi, hogy a bizottsági tag jobban ért a telekbecsléshez, mint ő. És ha még sem akarja ezt elhinni, az ügy a telekértékadó bizottsághoz kerül. Ez a bizottság azután már igazán pártatlan. Tagja: a közgyűlés által megválasztott husz bizottsági tag és a kerületi választmányok által kiküldött egy-egy választmányi tag. Idő azután nem akadékoskodhatik senki fia, itt teljes hatalommal uralkodnak és döntenek a pártvezérek. A szabályrendelet arról is gondoskodik, hogy a pártvezérek szeme elé kerüljön a pártüő, ha mindjárt ő meg is nyugodott a teleknyilvántartó hivatal becslésében.

Mindez magyarul annyit tesz, hogy ha a tanács életbe lépteti ezt a szabályrendeletet, ezután a pártirodáknak fogják megállapítani, hogy kinek mit ér a telke, s az alap nem annyira a telek fektvése, mint a telek gazdájának pártállása lesz. És nagyon hamar ki fog derülni, hogy az, hogy meg van az alap a reklamációra, míg nem zárja ki az önkényt és a részrehajlást. Sokkal súlyosabb baja ez a szabályrendeletnek, semhogy el lehetne intézni azzal a kétségkívül kényelmes hatósági kijelentéssel: „A kinek ez nem felel meg, az ne tartson telket.”

Ha mindenáron meg akarják csinálni a telekértékadót, a becslést kizárólag csak esküt tett és a pártoktól teljesen függetlenített bírói intézmény vezetheti. A pártoknak nem szabad abba beleavatkoznok, hogy kinek mit ér a telke. Ezt a szabályrendeletet, a mely egyenesen provokálja a visszaéléseket, a mely az összes ingatlantulajdonosokat kiszolgáltatja a kerületi pártoskodásnak, nem lehet és nem szabad életbeléptetni.

Ugy értesülünk, hogy a polgárság körében erőteljes akció indult meg annak a megakadályozására, hogy a tanács a szabályrendeletet életbeléptesse.